

Kontrole

Atskaitīšanās

Ierobežojumi

FINANSIĀLĀ VARDARBĪBA

Uzraudzība

Sarežģījumi

Aizliegumi

Finansiālā jeb ekonomiskā vardarbība ir jebkāda darbība, kas vērsta uz to, lai ierobežotu upura finansiālo pašnoteikšanos un neatkarību, kontrolējot to, kā arī sekmējot vardarbības veicēja pārākumu, piemēram, kontrolējot finanšu līdzekļus, tos upurim atņemot, liekot atskaitīties par katru iztērēto centu utt.

Kāpēc finansiālā vardarbība ir bīstama?

BIEŽI TĀ NOTIEK KOPĀ AR CITIEM VARDARBĪBAS VEIDIEM

piemēram, emocionālo un fizisko vardarbību

GRŪTI ATPAZĪSTAMA, JO TRŪKST ZINĀŠANU

parasti sākas nemanāmi un pakāpeniski

RADA POSTOŠAS ĪSTERMIŅA SEKAS

bez naudas, pieejas kontam, kredītkartes un uzkrājumiem, ir neiespējami realizēt drošu aiziešanu no vardarbīgajām attiecībām.

RADA POSTOŠAS ILGTERMIŅA SEKAS

kreditvēsture ir sabojāta, ir parādu piedziņa vai tiesāšanās, darba pieredzē ir pārrāvumi, kas sarežģī patstāvīga darba atrašanu

finansiālās vardarbības pazīmes

**PERSONĪGO
FINANSIĀLO
RESURSU
EKSPLUATĀCIJA**

**DARBA IESPĒJU
IEROBEŽOŠANA
UN
KONTROLĒŠANA**

**KOPĪGO
RESURSU
IETEKMĒŠANA
UN
KONTROLĒŠANA**

I PERSONĪGO FINANŠU LĪDZEKĻU EKSPLUATĀCIJA

- mēģina kontrolēt to, kā tu izlieto sevis nopelnīto vai uzkrāto naudu;
- izmanto tavus finanšu aktīvus personīgajam labumam;
- ņem tavu naudu vai izmanto tavas kredītkartes bez atļaujas;
- bojā tavu kredītvēsturi, pārsniedzot maksājumu limitus vai nemaksājot rēķinus;

II PERSONĪGO FINANŠU LĪDZEKĻU EKSPLUATĀCIJA

- **apsola veikt maksājumus tavā vārdā, bet norunu neievēro;**
- **aizņemas naudu no tevis vai tavu naudu kādam aizdod bez atmaksas;**
- **jūtas tiesīgs rīkoties ar tavu naudu;**
- **pauž neapmierinātību, ja tu maini pieejas datus kontam vai maini kredītkarti;**

III PERSONĪGO FINANŠU LĪDZEKĻU EKSPLUATĀCIJA

- paļaujas uz to, ka tu maksāsi viņa rēķinus un uzņemsies parādsaistības;
- izmanto savu vēlmi palīdzēt tev tikt galā ar budžeta plānošanu kā ieganstu, lai pamazām kontrolētu tavas finanses;
- pieprasa, lai tu galvotu par viņu sarežģītā finansiālā situācijā;

IV PERSONĪGO FINANŠU LĪDZEKĻU EKSPLUATĀCIJA

- konfiscē dokumentus, kas nodrošina vai pierāda tavu ienākumu avotu;
- pārtver vai pārlūko tavus bankas maksājumus, pārskatus un citus finanšu dokumentus;
- draud melot valsts iestādēm un paziņot, ka tu krāpies vai vilto informāciju par saviem patiesajiem ienākumiem.

I DARBA IESPĒJU IEROBEŽOŠANA UN KONTROLĒŠANA

- kritizē un noniecina tavu darbu vai karjeras izvēli;
- piespiež tevi aiziet no darba – reizēm tam attaisnojumu meklējot bērnu audzināšanas jautājumā;
- stāsta tev, kur tu vari un kur tu nevari vai nedrīksti strādāt;

II DARBA IESPĒJU IEROBEŽOŠANA UN KONTROLĒŠANA

- sabotē tavus darba pienākumus;
- traucē tevi darba laikā, nepārtraukti zvanot, rakstot ziņas;
- attur tevi no strādāšanas, slēpjot tavas atslēgas, atvienojot automašīnas akumulatoru, paņemot auto bez iepriekšējas vienošanās, solot pieskatīt bērnus un neierodoties, vai kā citādi traucējot.

I KOPIĢO RESURSU IETEKMĒŠANA UN KONTROLĒŠANA

- kritizē katru tavu finansiālo lēmumu;
- ierobežo tavas iespējas veidot budžeta plānu vai plānot ikmēneša tēriņus;
- plāno un veic lielus izdevumus bez tavas piekrišanas;
- atsakās sadarboties finanšu lēmumu pieņemšanā;

II KOPĪGO RESURSU IETEKMĒŠANA UN KONTROLĒŠANA

- slēpj savus ienākumus no tevis vai veido privātus uzkrājumus;
- pieprasa informāciju par taviem naudas līdzekļiem, atsakoties paust informāciju par savējiem;
- kontrolē “maka biezumu” vai uzstāda nereālistiskus ierobežojumus/gaidas;
- pieprasa uzskaitīt katru iztērēto centu (pieprasa uzrādīt čekus);

III KOPĪGO RESURSU IETEKMĒŠANA UN KONTROLĒŠANA

- uzstāda dubultos standartus tiklīdz tiek runāts par to, kā vardarbības veicējs tērē savu naudu (izklaidēm, ballītēm, apģērbam – savukārt tu tiec kritizēta, ja tērē naudu šādām lietām);
- pieprasa informāciju par pieeju taviem banku kontiem (parole, kodi);

IV KOPIĢO RESURSU IETEKMĒŠANA UN KONTROLĒŠANA

- iebilst, ja tu nepalūdz atļauju pirms naudas tērēšanas, taču vardarbības veicējs nekonsultējas ar tevi pirms pats veic pirkumus/maksājumus;
- pieprasa, lai lielle pirkumi (automašīna, nekustamais īpašums, elektrotehnika) tiktu veikti uz viņa vārda;
- ierobežo tavu pieeju finanšu līdzekļiem, aizliedzot izmantot bankas kartes vai internetbanku;

V KOPIĢO RESURSU IETEKMĒŠANA UN KONTROLĒŠANA

- ierobežo tev pieejamo informāciju par jūsu finanšu “kopbildi” un kopīgajiem kontiem, uzkrājumiem;
- izsaka draudus tevi atstāt bez iztikas līdzekļiem katru reizi, kad tu iebilsti pret kaut ko;
- kļūst dusmīgs ikreiz, kad tiek skarts naudas jautājums, - dusmas var pārvērsties kliegšanā vai citās vardarbības formās, piemēram, fiziskā vardarbībā;

VI KOPIĢO RESURSU IETEKMĒŠANA UN KONTROLĒŠANA

- piespiež tevi parakstīt finanšu dokumentus bez paskaidrojumiem;
- izvairās vai attsakās maksāt uzturlīdzekļus par bērniem;
- "velk garumā" laulības šķiršanas procesu ar mērķi tev finansiāli ieriebt.

Finansiālā vardarbība var skart ikvienu, neatkarīgi no vecuma, dzīves vietas, sociālā statusa, veselības stāvokļa, seksuālās orientācijas, dzimuma, reliģiskajiem uzskatiem, tautības, izglītības līmeņa, ģimenes stāvokļa un partnerattiecību statusa.

Finansiālā vardarbība var būt arī citās attiecībās ģimenē, piemēram, starp pieaugušajiem bērniem un vecākiem, radniekiem utt. **Lai arī finansiālā vardarbība var skart jebkuru, tomēr lielākoties tā izpaužas kā vardarbība ģimenē, no kuras vairumā gadījumu cieš sievietes.**

KUR MEKLĒT PALĪDZĪBU?

- A. Sev ērtākajā pašvaldības sociālajā dienestā;
- B. Sev tuvākajā "Centrs MARTA": Rīgā, Liepājā vai Rēzeknē;
- C. Zvanot pa tālruni 116006 (atbalsts noziegumos cietušajiem).